

Først skal børnene lære at tegne, så kan vi

Alle børn skal kunne tegne. Det skal være rimelig hurtigt, med en sikker streg, og de skal senere kunne se, hvad det er. Dette er en forudsætning for at løse faglige opgaver med succes i børnehaveklassen.

Af Jens Molzen, forfatter, foredragsholder, børnehaveklasseleder.

"Klar til at knække læsekoden, 10 faglige forløb der får alle med".
Materialer: www.jensmolzen.dk

Søren har aldrig lært at tegne godt. Han holder stadig blyanten i tværgreb (holder med knyttet hånd midt på blyanten), og han har svært ved at styre blyanten. Når han har tegnet den isbjørn, som han så i zoologisk have med sin far, er det tre cirkelagtige grønne streger. Hvis han har fået besked på at farve tegningen, bliver det hele farvet blå, med zigzag streger ud over det meste.

Efter frikvarteret skal børnene lave rimopgaver, og Søren skal tegne noget, der rimer på ur.

Åhhh! Det hele spænder på ham, han gør sig umage. Ved siden af ham sidder Louise, som hurtigt har tegnet en mur med mursten og allerede er to opgaver længere nede.

Han tegner også en mur, det bliver en kantet cirkel, og stregerne mødes ikke helt til sidst. Han tegner noget på muren, og til sidst er han færdig med at tegne en væg. For med al den koncentration omkring at skulle tegne, har han glemt, at det er en mur.

Så imens Louise havde 'ur-mur' oppe i hovedet, brugte Søren så meget energi på at prøve at få lavet tegningen, at han glemte, hvad det var, han skulle tegne.

Han går videre til næste opgave, der skal han tegne noget der rimer på ski, 'men hvad???' Frederik er allerede oppe hos læreren, får rettet sin opgave og får lov til at gå ud og lege indtil de andre er færdige.

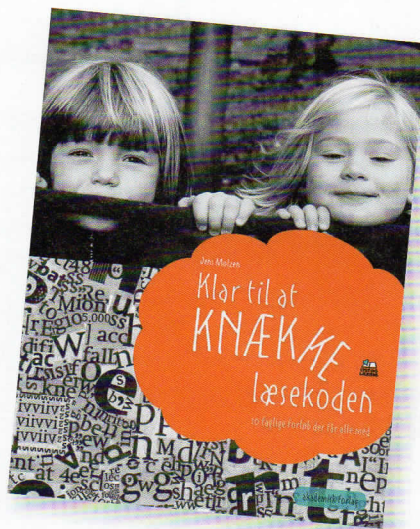
'Øv det vil jeg også'. Søren hader at tegne, han hader opgaver, hvor han skal tegne, han hader rimopgaver, det er dumt at rime.

Søren har det, som du har det i et spil, hvor du altid taber. Det er ikke et sjovt spil, du gider ikke spille det, det er et åndsvagt spil. Du hader at spille.

Søren hader at tegne, fordi han ikke er god, og det kommer for Søren hurtigt til at smitte af på, at han hader opgaver (for der skal man tegne) og han hader at rime, for han får ikke succes i rimopgaverne.

Hvorfor øver han sig så ikke bare i at tegne? Fordi han lige som andre undgår at lave det, han ikke er god til.

Da jeg var lille, var jeg ikke god til fodbold. Jeg blev altid valgt til sidst, og ramte jeg bolden i løbet af kampen, kom den ikke et hensigtsmæssigt sted hen. Imens Peter, der blev valgt først, dribblede rundt og ofte lavede mål med hælspark. Hvem af os stod hver dag og øvede i at sparke og dribble med bolden? Ja, det burde være mig, for det ville være godt, at jeg blev bedre, men det var Peter.

For ofte undgår man det, man ikke er god til og nyder at blive bedre til det, man kan.

Så Søren er inde i en dårlig cirkel i forhold til at tegne: Han tegner ikke, fordi han er dårlig til det, han er dårlig til det, fordi han ikke tegner.

Jeg kunne jo bare gå ud og lege 'Politi og røvere' og klare gymnastiktimerne, ved at glemme gymnastiktøj de gange, vi skulle spille fodbold. Men Søren skal bruge sine tegnefærdigheder på at løse langt de fleste opgaver i børnehaveklassen. Han skal også senere bruge det, at kunne styre en blyant og gengive det, man har i hovedet, til at skrive bogstaver. Derfor er det undervisernes ansvar, at hjælpe Søren ud af den onde cirkel.

Underviserne i klassen skal sørge for, at Søren og de andre børn, der har svært ved tegne, får tegnet en masse, så de begynder at få succes og dermed lyst til at tegne.

Hvor mon "Søren" selv vælger at være, når der er fri leg?

Det har længe været mit indtryk, at der år for år kommer flere børn, som har svært ved at tegne. For nogle år siden, da talepædagogen (logopædagogen) kom og lavede KTI (kontrolleret tegne iagttagelse) med børnene, syntes hun også, at børnene blev dårligere til at tegne. Dette var dog kun baseret på vores personlige observationer.

Men i artiklen 'Fra slot til skrot' (Brochmann H. og Mølgaard M.), fortælles om en skoleleder, som i 15 år bad alle børn, som skulle starte i skole, om at tegne en tegning. Psykolog og specialist i analyse af børnetegninger Grete Binger, har fået lov til at analysere tre årganges børnetegninger. Hendes konklusion (meget forkortet) er, at der er flere og flere børn, som ikke har ordentligt tryk på blyanten, at detalje-rigdommen er svagere, at mange vælger at tegne med én farve, husene er blevet mere primitive og de står ikke på noget underlag.

Det ville være rigtig dejligt, hvis forældre og børnehaver opprioriterede børns tegnefærdigheder. Men normeringerne er blevet meget forringede, og mange kommuner mener, at det er andre ting, børnene skal kunne og skal testes i.

Men sagen er, at vi i børnehaveklasserne ofte får børn fra flere børnehaver, og at der er en del, som ikke kan tegne godt nok.

Så det er os, der som børnehaveklasselærere står med problemet. Det er os, der skal gøre noget ved det.

Når børnene bliver bedre til at styre en blyant og faktisk få tegnet det, de gerne vil, er det en god egenskab at have med, når de senere skal til at skrive bogstaver.

Man kan så spørge, om det er så vigtigt at de kan styre en blyant og skrive ord med blyant. Der er jo iPads,

computere med stavekontrol, 'CD-ORD' og programmer, der kan skrive, hvad du siger. Og alt dette er i en rivende udvikling.

Jeg tror, det er bedst for børnene, at de har fysisk fat i en blyant, når de laver opgaver. Jeg tror, det giver mere indlæring (danner mange flere synapser i hjernen), end hvis de trykker eller swiper svaret på en skærm. Og at indlæringen derved hurtigere bliver automatiseret.

I hvert fald har en norsk undersøgelse (Bjerg Lillevang L, 2016) af studerende vist, at der var mange flere hjerneimpulser hos dem, der tog noter med en blyant, end hos dem, der gjorde det på en computer. Det viste sig også, at dem, der tog noter med en blyant, kunne huske mere, end dem, der tog noter på en computer.

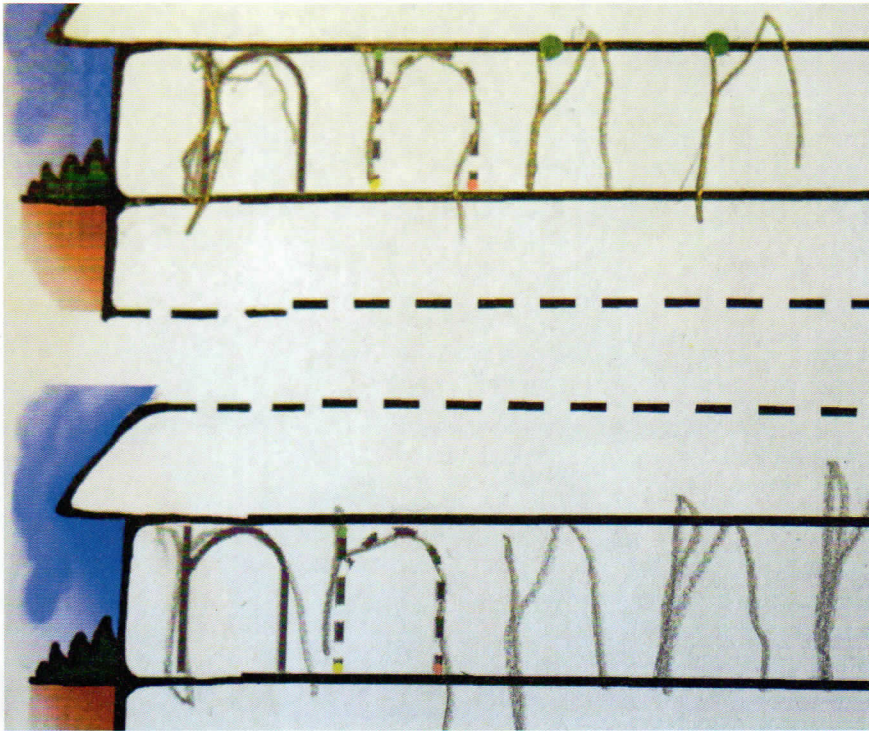
Der findes rigtig mange måder at hjælpe de børn, der har svært ved at styre en blyant/tegne. Jeg synes, det er vigtigt, at du finder den måde, der giver mening i dit arbejde med at lære alle børnene at tegne.

Herunder beskriver jeg, hvad jeg gør.

- Jeg giver den kommende børnehaveklassens forældre et brev med hjem inden sommerferien. Det

indeholder en seddel om, hvorfor det er så vigtigt, at deres barn tegner meget. Der er også et tegnehæfte, hvor de skal lave 6 flotte tegninger til mig.

- Jeg får tegnehæftet fra næsten alle børnene. Nogle forældre kommer og fortæller, at deres barn ikke gider tegne, og at de ikke kunne få dem til at tegne mere end tre tegninger.
- Jeg kan lige fra starten se, hvilke børn der har svært ved at tegne. Men endnu vigtigere er det, at forældrene lige fra starten er klar over, om deres barn har svært ved at tegne og har læst, hvad det betyder. Så kan jeg hjælpe forældrene med gode måder til, at få deres barn i gang med at tegne allerede fra første uge.
- Børnene har opgaver, hvor de skal tegne ting (sig selv, deres familie, deres hus osv.). 'At tegne' er det, der er det faglige indhold i opstarten af børnehaveklassen.
- Børnene får hver uge en seddel med hjem, hvor de skal tegne en flot tegning (det er en, der mindst tager 10 minutter). Forældrene skal skrive, hvad det er, de har tegnet, så tegningen bliver taget alvorligt. Forældrene skal også på ugetegnesedlen skrive hvor man

Dette barn har ikke lært at styre blyanten inden han skal til at skrive bogstaver. Det er svært at skrive bogstaverne rigtigt, det tager lang tid for ham, og han hader at skrive bogstaver.

ge flotte tegninger, deres barn har lavet. De afleveres en uge efter, jeg anerkender deres indsats, og børnene får en ny seddel med hjem.

- Efter en uge laver børnene en KTI (Kontrolleret Tegne lagttagelse), så jeg ved, hvilke børn jeg skal være særligt fokuseret på i klassen og med forældrene.

Kilder

Bjerg Lillevang L. 'Forskere: Pen og papir tilbage i undervisning' Ingeniøren 08-2016.

Molzen J. 'Klar til at knække læsekoden, 10 faglige forløb der får alle med' 2013/2017 Akademisk forlag.

Helene Brochmann og Milla Mølgaard: 'Fra slot til skrot' Politiken 21-10-2017.

Stanek H. 'GUIDE: Lær børn at holde rigtigt på blyanten', Børn og Unge 2013 Nr.: 01.

- Hos de børn, der har svært ved at tegne, og hvor jeg kan se, at udviklingen går for langsomt, laver jeg et samarbejde med forældrene. De får vejledning i, hvordan de kan hjælpe deres barn til at få succes i tegneudviklingen.
- For eksempel kan forældrene købe en bog, hvor barnet tegner en tegning til mig hver dag. Jeg giver ros, laver stjerner og skriver vejledning til næste dags tegning (f.eks. lav to streger når du tegner en arm og farv inden for streger

ne). Når der er tegnet et par uger i bogen, kan vi bladre tilbage og se hvor stort fremskridt, der har været.

- En anden måde at øve kan være at spille spil. Når barnet har slået med terningen og har rykket, skal det lave en fin hurtig blyantstegning af noget, forældrene bestemmer. Er tegningen fin, får barnet et ekstra slag. Jeg vejleder forældrene til, at 3 ud af 4 er fine nok, men den fjerde mangler lige noget, som de vejleder barnet i. På den måde vinder barnet spillet ved at tegne, så succesen ved at vinde overføres på lysten til at tegne.
- Du kan læse mere i 'Klar til at knække læsekoden, 10 faglige forløb der får alle med' og se opgaver med mere på www.jensmolzen.dk under 'Forløb om opstart', hvor også alle nedenstående materialer kan downloades.

Så kære underviser i børnehaveklassen: Planlæg et forløb i opstarten af børnehaveklassen hvor børnene trænes i at tegne. Et tegneforløb hvor du hurtigt bliver opmærksom på, hvilke børn der skal have ekstra hjælp. Sørg for at det ikke er manglende tegnekundskaber, der forhindrer barnets succes og lyst til indlæring.

Børnehaveklassen er nok det vigtigste år i skolen, så du er en af skolens vigtigste personer for barnet.

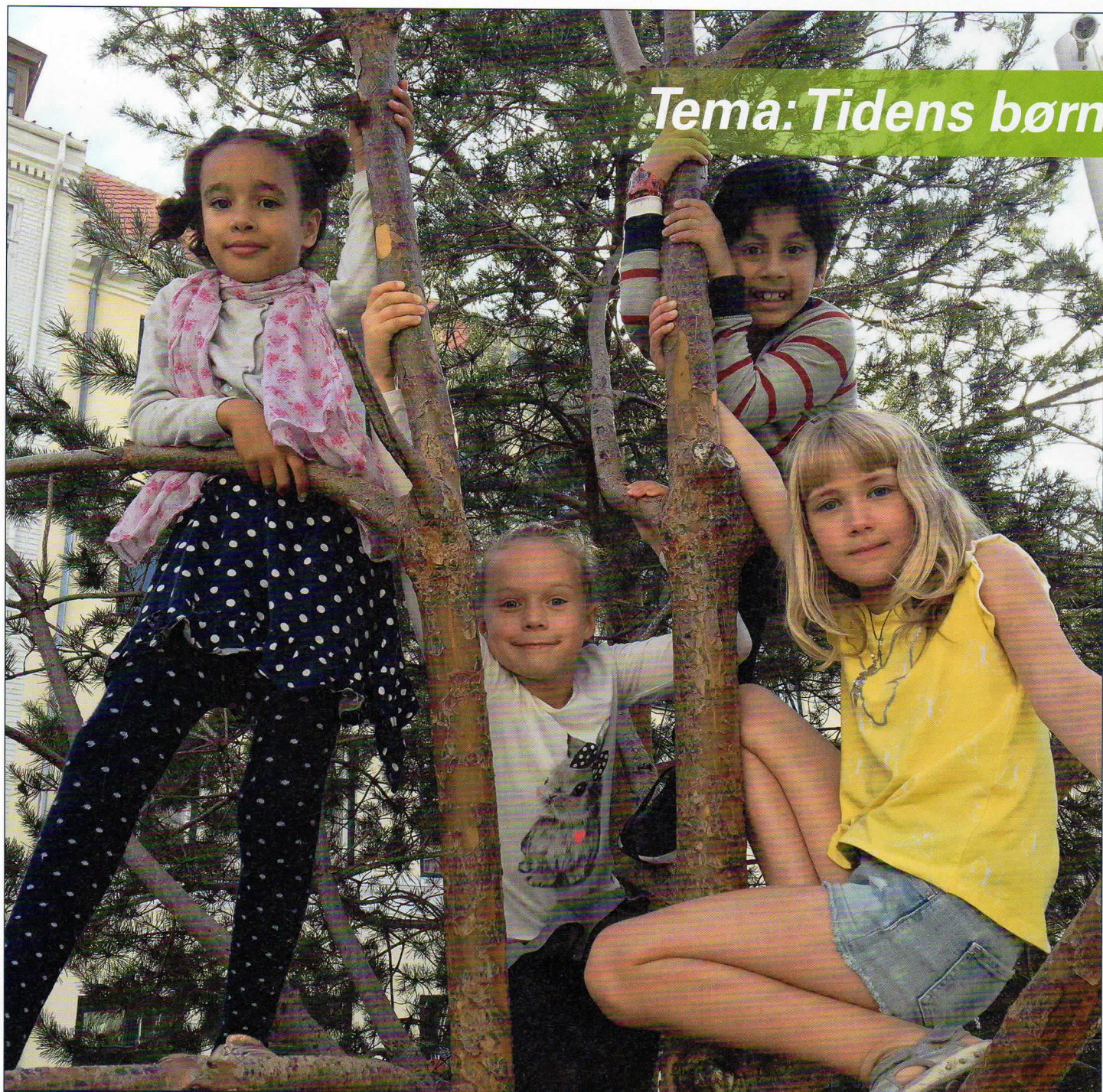
God arbejdslyst!

Tre isbjørne, som vi så i ZOO tegnet af Søren, 7 år.

Skolestart

Tema: Tidens børn

Børnehaveklasseforeningen

– en del af helheden...

